

Hvis lomme- luner fjernvarme- pengene i?

Kronik

Af Bent Ole Gram
Mortensen,
professor ved
Juridisk Institut,
Syddansk Univer-
sitet

Prisen på fjernvarme vil stige. Det er sket før, og årsagen har traditionelt været stigende markedspriser eller afgifter på naturgas eller kul, som politikerne gerne vil have os til at bruge mindre af. Men denne gang skyldes prisstigningerne udelukkende et politisk ønske om penge i de offentlige kasser.

Successhistorien om fjernvarme

Fjernvarme er den mest udbredte måde til at opvarme boliger i Danmark. 3,3 mio. borgere eller godt 1,6 mio. husstande nyder godt af varmeformen. Politikerne er generelt begejstrede over fjernvarmeteknologiens evne til at nyttiggøre affald og vedvarende energikilder. Det gælder især biomasse, solvarme og fremover også overskydende vindmøllestrøm. Teknologien understøtter de politiske målsætninger om at reducere brugen af fossile brændsler, såsom olie, naturgas og kul, for at tilgodese klimaet. Og så er en del af fjernvarmesuccesen, at der eksporteres for ca. seks mia. kr. dansk fjernvarmeteknologi årligt.

Ser man bort fra nogle lidt uheldige mindre værker i landsbyer herhjemme – de såkaldte barmarksværker, er fjernvarme generelt en billig opvarmningsform for brugerne. Fremover bliver den dog knap så billig rundt om i det danske land. Både stat og kommuner har øjnet muligheden for at øge indtægterne fra fjernvarmebrugerne med afsæt i lovgivningen.

Kommunekasserne fattes penge

Fjernvarmeværker er som hovedregel ejenten af brugerne i form af andelselskaber eller af kommunerne, typisk i de større byer. Ca. halvdelen af husstandene får fjernvarme fra et værk, som kommunen ejer. Begge ejerformer er underlagt et såkaldt hvile-i-sig-selv-princip, der kort fortalt går ud på, at fjernvarmeværker er non-profit-virksomheder. Det er naturligt

for andelselskaberne, men for kommunerne er det kun et udgangspunkt med undtagelser.

Der er to væsentlige undtagelser. For det første gælder hvile-i-sig-selv-principet kun i driftssituationen, når der ryger varme ud til brugerne. Hvis en kommune sælger fjernvarmeværket, havner overskuddet i kommunekassen minus en statsafgift på 40-60 procent. Og de forbrugere, der gennem årene har finansieret opbygningen af fjernvarmeværket, får intet. For det andet rummer lovgivningen mulighed for, at kommunen kan forrente indskudskapitalen.

Fristende historiske renter

Det er forrentningsmuligheden, der er blevet aktuel. Ofte kom den oprindelige indskudskapital slet ikke fra kommunekassen, men fra et tilslutningsbidrag som forbrugerne i sin tid betalte. Men kommunerne står som de formelle ejere, og har reel længe haft mulighed for at opkræve fjernvarmerenter fra forbrugerne. Det er dog først for alvor nu, at kommunalpolitikere har vist interesse for at udnytte forrentningsmuligheden.

I juni 2012 gav Energistyret fjernvarmeværket EGI Varme i Herning mulighed for at forrente indskudskapitalen helt tilbage fra tiden før marts 1981. Derfor kan der nu 30 år senere opkræves 282 mio. kr. ekstra hos varmebrugerne. Og det bevirker samtidig, at en handel tilbage fra 2003 kan effektueres. Her solgte Herning Kommune 64 procent af aktierne i EGI Varme til energiselskabet EnergiMidt til en salgspris på 230 mio. kr. og forbrugerne skal nu betale regningen.

Gør andre kommunale ejere af fjernvarmeværker ligesom Herning Kommune, kan forbrugerne forvente en øget betaling på måske fem mia. kr. Nu er der ingen, der siger, at kommunerne rent faktisk benytter sig af den mulighed, og mange kommuner har meddelt, at det

kunne de aldrig finde på. Men hvad gør kommunerne reelt, når der skal skaffes midler til nedskæringsstruede kommunale kerneområder?

Når det har været fremme i pressen, at 45 fjernvarmeværker har bedt Energistyret om at godkende forrentning af indskudskapital, tyder meget på, at de overvejer det en ekstra gang. Og man må formode, at mange af de 34 værker, som er kommunalt ejede, er heriblandt. At man søger og eventuelt får tilladelse til at forrente indskudskapitalen, er ikke ensbetydende med, at kommunerne vælger at gøre det. Men hvorfor søge, hvis man ikke vil benytte muligheden?

Og så er der forsyningsikkerhedsafgiften. Udsigten til stigninger på fjernvarmeprisen falder sammen med en prisstigning, der er ganske vist. Folketallet har fra 1. februar 2013 indført en ny afgift med den knap så mundrette betegnelse forsyningsikkerhedsafgift. Afgiften skal betales til statskassen. Og Dansk Fjernvarme, som er fjernvarmeværkernes brancheforening, har beregnet, at den årlige prisstigning vil løbe op i ca. ni procent. Det svarer til 1250 kr. for et standardhus på 130 kvadratmeter.

Betegnelsen "forsyningsikkerhedsafgift" kan forlede til at tro, at afgiftsprovenuet går til at sikre forsyningsikkerheden. Men det er ingenlunde tilfældet. Pengene ryger direkte i statskassen for at dække et "hul" i statens indtægter og øgede udgifter i kølvandet på energiforliget fra 22. marts 2012 mellem de fleste af Folketingets partier. Af energiforliget fremgår det, at den nye afgift skal finansiere forskellige tilskudsordninger på energiområdet. Og afgiften skal desuden dække de faldende indtægter fra bl.a. naturgasafgiften, efterhånden som naturgasforbruget falder til fordel for brug af vedvarende og afgiftsfrie energikilder.

Det er sådan, at staten har lagt afgift-

ter på en række fossile brændsler. Dem vil man gerne have befolkningen og virksomheder til at stoppe med at bruge inden 2050, hvor regeringen ønsker et fossilfrit Danmark. Med afgifter kan man gøre to ting. Dels kan man forsøge at påvirke adfærden i en ønsket retning, og dels kan man fylde de offentlige kasser. Man vil ofte forsøge begge dele, og så bliver afgifter pludselig et tveægget sværd. For virker incitamentet, bør afgiftsprovenuet falde, og så må der jo indføres eller forhøjes afgifter. Det kan derfor hurtigt blive en skrue uden ende.

Og når nu befolkningen og fjernvarmeværkerne reagerer på det økonomiske incitament, der ligger i at gå fra afgifter på fossile brændsler til afgiftsfrie vedvarende energikilder, ja så falder statens indtægter jo. Når det kommer til afgifter, er der – set fra statens side – ikke noget, der er så godt, at det ikke er skidt for noget.

Forsyningsikkerhedsafgiften og den fristende forrentning til de kommunale ejere på én gang vil selvfølgelig forringe økonomien for fjernvarmebrugerne. Men vil det også betyde, at ellers samfundsøkonomiske fjernvarmeprojekter ikke vil blive gennemført, fordi forbrugere økonomien nu er blevet forringet? Ja det må tiden vise.

27

MÅNEDSMAGASINET

BUSINESS-FYN

STILLINGEN BESAT

Lad potentielle kunder hilse på din nye medarbejder

Process Engineering A/S

Maskeingeniør Knud Aulkaer Andersen er ansat som afdelingsleder for Process Engineering's hovedkontor i Fredericia. Han har været ansat hos Teknologisk Institut i Odense.

A/S Dan-Bunkering Ltd.

har pr. 1. februar 2013 ansat Lindsey Ghercke Wegener. Fris, 24 år gammel Bunkert Trader på hovedkontoret i Middelfart, har tidligere arbejdet med salg i telebranchen.

PK REVISION

Martin Godskesen har bestået eksamen og modtaget be-skligtelse som statsautoriseret revisor. Med virkning fra den 1. januar 2013 er Martin Godskesen indtrådt som partner i PK Revision Statsautoriseret revisionspartnerselskab i Odense.

YT A/S

Jens A. Thulstrup (46) er pr. 1. marts 2013 ansat som ser-vicedirektør i Region Vest, og får det samlede ansvar for alle serviceaktiviteter i Jylland og på Fyn. Jens kommer fra en stilling som afdelingsdirektør hos Atea Danmark

Et kort pres på en af virksomhedens primære produkter, der er et nyt produkt, der er et resultat af et samarbejde mellem et af virksomhedens partnere og et af virksomhedens partnere.

Send en mail med et godt foto og en kort præsentation til business-fyn@fyntekmediar.dk

Månedsmagasinet Business Fyn udgives hver måned i samarbejde med Fyens Stiftstidende og Fyns Avis. Hvis du som abonnent af disse aviser ikke har fået Business Fyn, kan du bestille det her: www.business-fyn.dk